از اول امسال فروش کنسرت‌ها به حدود ۵۹۱ میلیارد تومان رسیده ولی سهم اصلی این پول به خواننده‌ها و عوامل برگزاری نمی‌رسد

سود خاموش مافیای موسیقی

مریم فضائلی
خبرنگار

شادی‌های همگانی برای حال خوب جامعه ضروری است؛ شادی‌هایی که در آن آدم‌های یک جامعه را به دور هم جمع می‌کنند تا فارغ از مشکلاتی که هرکدام‌شان دارند در کنار یکدیگر برای لحظاتی شادی کنند. یکی از این جمع‌های همگانی که در آن می‌توان شادی دسته‌جمعی را تجربه کرد، کنسرت‌ها است. منظور از کنسرت هر نوع اجرای زنده‌ای است که به روی سن انجام می‌شود، اما ما در این پرونده به کنسرت‌هایی که برای موسیقی است، می‌پردازیم. مدت‌ها بود که رنگ و بوی شادی‌های همگانی بسیار کمرنگ شده بود. قطعا اتفاقات جامعه بی‌تاثیر در جمع شدن‌های این مدلی نیست و قطعا تاثیرشان را می‌گذارند. از اواخر سال ۱۳۹۸ که کرونا وارد کشورمان شد تا حدود آذر ماه سال ۱۴۰۰ یعنی بیش از یک سال و نیم هیچ کنسرتی روی سن هیچ سالنی برگزار نشد. در نیمه دوم سال ۱۴۰۰ کنسرت‌ها کم کم با رعایت موارد بهداشتی مانند، زدن ماسک، رعایت فاصله‌گذاری اجتماعی، زدن واکسن، ارائه کارت واکسن و... شروع شد. به‌طوری که در آن زمان به جای استفاده از بیمایشی که روی سایت‌های بلیت‌فروشی داشتیم، به آمار تازه‌ای از تعداد کنسرت‌ها داخل کشور رسیدیم. بررسی ما از طریق آرشیو سایت‌های فروش بلیت همچون ملوتیک، هنرتیکت و ایران‌تیک و سایت‌های فروش بلیت شهرستان‌ها صورت گرفت. در این بررسی به سراغ سامانه ایران کنسرت هم رفتیم که عمدتا فروش مشابه سایر سامانه‌ها را داشتند.

آمارها چه می‌گویند؟

طی سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ به‌طور متوسط سالانه ۱۲۰۰ کنسرت در کشور برگزار می‌شد که با احتساب کنسرت‌های خصوصی و غیرمجاز این عدد به ۱۵۰۰ کنسرت در سال می‌رسید. در سال ۱۴۰۱ تعداد کنسرت‌ها به ۱۲۰۰ کنسرت رسید و در سال ۱۴۰۲ تا پایان خرداد ۶۰۰ کنسرت برگزار شده است. این آمار مجوزهای دفتر موسیقی برای اجراهای بالای ۱۲۰۰ نفر است.»

کمتر از هزار و دویست نفر به ادارات ارشاد استان‌ها تفویض شده است و البته باید آور شد که در انتهای خرداد ماه آمار سه ماهه اجراهای یک کشور منتشر می‌شود. آمار اجراهای کنسرت چندین زدن واکنس، ارائه کارت واکسن و... شروع شد. به‌طوری که در آن زمان به جای استفاده از بیمایشی که روی سایت‌های بلیت‌فروشی داشتیم، به آمار تازه‌ای از تعداد کنسرت‌ها داخل کشور رسیدیم. بررسی ما از طریق آرشیو سایت‌های فروش بلیت همچون ملوتیک، هنرتیکت و ایران‌تیک و سایت‌های فروش بلیت شهرستان‌ها صورت گرفت. در این بررسی به سراغ سامانه ایران کنسرت هم رفتیم که عمدتا فروش مشابه سایر سامانه‌ها را داشتند.

آمارها چه می‌گویند؟

طی سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ به‌طور متوسط سالانه ۱۲۰۰ کنسرت در کشور برگزار می‌شد که با احتساب کنسرت‌های خصوصی و غیرمجاز این عدد به ۱۵۰۰ کنسرت در سال می‌رسید. در سال ۱۴۰۱ تعداد کنسرت‌ها به ۱۲۰۰ کنسرت رسید و در سال ۱۴۰۲ تا پایان خرداد ۶۰۰ کنسرت برگزار شده است. این آمار مجوزهای دفتر موسیقی برای اجراهای بالای ۱۲۰۰ نفر است.»

مدیران فرهنگی چه باید بکنند؟

اساسا در این شرایط، مدیران و دستگاه‌های فرهنگی بایستی بیش از گذشته برای توسعه این فضای پرنشاط فرهنگی، دقت نظر داشته باشند. نشاط اجتماعی را می‌توان از کانال‌های متنوع فرهنگی در سطوح مختلف اجتماعی تزریق کرد. یکی از موارد اشکالاتی که بر وضعیت امروز فرهنگ وارد است اینکه سطح دربرگیری رویدادهای هنری محدود است و بایستی گستره وسیع‌تری از افراد جامعه را درگیر کرد. ضمن اینکه دستگاه‌های فرهنگی با مساعدت از کارشناسان و متخصصان حوزه فرهنگ، باید به فکر جریان‌سازی و هدایت آثار فاخر حوزه فرهنگ باشند. فضایی که فراهم شده است باید این امکان عادلانه را برای حضور طیف‌های مختلف هنر موسیقی فراهم کند. اگر این امکان حضور در فضای موسیقی به صورت عادلانه توزیع نشود، کنسرت‌های موسیقی کشور در دست چند تهیه‌کننده و در دایره مافیاهای موسیقی محدود خواهد ماند.

هوشنگ جاوید، پژوهشگر موسیقی در گفت‌وگو با «فرهیختگان» در این باره گفته است: «جامعه هنری گرفتار مشکلات اساسی است، چون فقط به سلبریتی‌ها و هنرمندان شهری معروف فکر می‌کنند آن هم هنرمندانی که به هر طریقی معروف شده و این وسط هنرمند درجه یک شهرستانی، استانی و روستایی ناکام می‌ماند و دیده نمی‌شود.»

او همچنین در مورد اینکه فرآیندهای حمایتی نباید فقط محدود به موسیقی پاپ باشد گفت: «موسیقی ردیف و دستگاهی ما ثبت جهانی شده است و در سطح بین‌الملل این موسیقی را پذیرفته‌اند اما در سیاستگذاری‌ها برای این حوزه چه کار کردیم؟ چرا تا این حد روی موسیقی پاپ سرمایه‌گذاری شده و روی تبلیغات آن با این گستردگی فکر می‌شود اما برای موسیقی ردیف و دستگاهی کاری نشده است؟»

جاوید همچنین به اهمیت رفتار عادلانه در حمایت از هنرمندان موسیقی اشاره کرد گفت: «برخی از هنرمندان جوان را دیده‌ام که شش جا ساز می‌زنند، در شبستان‌ها و جاهایی می‌روند ساز می‌زنند، مجالسی را می‌روند که باور نمی‌کنید و به‌خاطر پول درآوردن و گذران زندگی این کارها را می‌کنند؛ در حالی که این جوان اگر حمایت جدی شود و اگر جای کار جدی برای او بود، می‌توانست با فکر راحت‌تری کار کند و دنیا را تحت تاثیر قرار دهد.»

شاید بگویید که رقم‌های مالی شبکه گسترده صنعت موسیقی به نسبت سایر صنایع، رقم چشمگیری نیست اما درآمد کنسرت‌های موسیقی در پهنه صنعت فرهنگ، گردش مالی قابل توجهی دارند. مدیران فرهنگ می‌توانند با بهره‌مندی از ظرفیت‌ها و امکان‌های این شبکه مالی و فرهنگی، جریان‌های مختلف هنری را به گونه‌ای هدایت کنند که بخش قابل توجهی از هنرمندان در معرض منافع آن قرار بگیرند و هم اینکه مردم از انواع موسیقی بهره‌مند شوند.

جدول‌های نمونه واحد برای محاسبه اجرای کنسرت‌های موسیقی

اجرای کنسرت بهنام بانی در هتل اسپیناس (ظرفیت ۱۷۵۹ نفر)

تعداد بلیت	قیمت واحد بلیت	رقم برای واحد مورد نظر
۳۲۴	۶۲۵ هزار تومان	۲۱۳میلیون و ۵۱۶هزار تومان
۳۲۴	۶۶۰ هزار تومان	۲۱۳ میلیون و ۸۴۰هزار تومان
۴۳۲	۵۹۵ هزار تومان	۲۵۷میلیون و ۴۰هزار تومان
۱۰۸	۵۵۰ هزار تومان	۵۹میلیون و ۴۰۰هزار تومان
۱۶۲	۵۰۰ هزار تومان	۸۱ میلیون تومان
۳۲۴	۴۵۰ هزار تومان	۱۴۵میلیون و ۸۰۰هزار تومان
۸۶	۳۵۰ هزار تومان	۳۰میلیون و ۱۰۰هزار تومان
قیمت برای یک سانس اجرا		۱میلیارد و ۶۹۶هزار تومان
قیمت برای دو سانس اجرا		۲میلیارد و ۱میلیون و ۳۹۲هزار تومان

اجرای کنسرت گروه ایهام در نمایشگاه بین‌المللی (ظرفیت ۱۹۲۷نفر)

تعداد بلیت	قیمت واحد بلیت	رقم برای واحد مورد نظر
۲۳۳	۶۹۰ هزار تومان	۱۶۰میلیون و ۷۷۰هزار تومان
۲۳۱	۶۰۰ هزار تومان	۱۳۸میلیون و ۶۰۰هزار تومان
۱۲۶	۵۰۰ هزار تومان	۶۳ میلیون تومان
۱۴۰	۶۳۵ هزار تومان	۸۸میلیون و ۹۰۰هزار تومان
۹۶	۵۸۵ هزار تومان	۴۹میلیون و ۱۴۰هزار تومان
۱۱۶	۴۵۰ هزار تومان	۵۲میلیون و ۲۰۰هزار تومان
۷۰	۳۹۰ هزار تومان	۲۷میلیون و ۳۰۰هزار تومان
۲۵۲	۴۰۰ هزار تومان	۱۰۰میلیون و ۸۰۰هزار تومان
۱۰۸	۳۷۰ هزار تومان	۳۹میلیون و ۹۶۰هزار تومان
۱۳۵	۳۴۰ هزار تومان	۴۵میلیون و ۹۰۰هزار تومان
۴۵	۲۵۵هزار تومان	۱۱میلیون و ۴۷۵هزار تومان
۱۰۵	۴۴۰هزار تومان	۴۶میلیون و ۲۰۰هزار تومان
۲۷۰	۵۳۵هزار تومان	۱۴۴میلیون و ۴۵۰هزار تومان
قیمت برای یک سانس اجرا		۹۶۸میلیون و ۶۹۵ هزار تومان
قیمت برای دو سانس اجرا		۱میلیارد و ۹۳۷میلیون و ۳۹۰هزار تومان

اجرای کنسرت فرزاد فرزین در هتل اسپیناس (ظرفیت ۱۷۵۹ نفر)

تعداد بلیت	قیمت واحد بلیت	رقم برای واحد مورد نظر
۷۲	۶۵۵ هزار تومان	۴۷ میلیون و ۱۶۰ هزار تومان
۵۴	۵۵۰ هزار تومان	۲۹ میلیون و ۷۰۰ هزار تومان
۳۷۸	۶۹۵ هزار تومان	۲۶۲ میلیون و ۱۱۰ هزار تومان
۹۶	۶۰۰ هزار تومان	۵۷ میلیون و ۶۰۰ هزار تومان
۲۳۴	۶۵۰ هزار تومان	۱۵۲ میلیون و ۱۰۰ هزار تومان
۳۳۶	۵۹۵ هزار تومان	۱۹۹ میلیون و ۹۲۰ هزار تومان
۲۴	۵۶۰ هزار تومان	۱۳ میلیون و ۴۴۰ هزار تومان
۴۲	۵۵۰ هزار تومان	۲۳ میلیون و ۱۰۰ هزار تومان
۳۶	۴۰۰ هزار تومان	۱۴ میلیون و ۴۰۰ هزار تومان
۷۲	۳۳۰ هزار تومان	۲۳ میلیون و ۷۶۰ هزار تومان
۲۵۰	۳۰۰ هزار تومان	۷۵ میلیون و ۶۰۰ هزار تومان
۱۲۶	۳۶۰ هزار تومان	۴۵ میلیون و ۱۶۰ هزار تومان
۸۶	۳۲۵ هزار تومان	۱۹ میلیون و ۳۵۰ هزار تومان
قیمت برای یک سانس اجرا		۹۶۴ میلیون تومان
قیمت برای دو سانس اجرا		۱ میلیارد و ۹۲۸ میلیون تومان

ادامه در صفحه ۱۳

ادامه از صفحه ۱۲

گزارش

جداول زیر شامل خوانندگانی است که در کنسرت‌های موسیقی پرکار این روزها اجرا کرده‌اند. جدول کامل ۷۸۰ کنسرت موسیقی که توسط ۸۰ خواننده و عموما در دو سانس اجرا شده در اختیار روزنامه است

علیرضا قربانی

اسم سالن	تعداد سانس	درآمد (تومان)
تالار فخرالدین گرگان	۴	۶۳۰،۰۰۰،۰۰۰
تالار مرکزی رشت	۶	۹۷۲،۳۰۰،۰۰۰
سینما قدس سیرجان	۲	۲۴۰،۰۰۰،۰۰۰
سالن همایش‌های بین‌المللی تبریز	۶	۲،۴۳۸،۴۰۰،۰۰۰
تالار فرهنگ و هنر کرمان	۱۲	۲،۸۸۰،۹۶۰،۰۰۰
تالار حافظ شیراز	۳	۱،۶۵۰،۰۰۰،۰۰۰
مرکز همایش‌های بین‌المللی کیش	۲	۳۹۷،۱۰۰،۰۰۰
کاخ سعدآباد تهران	۱۶	۱۸،۰۰۰،۹۷۵،۰۰۰
مجموع		۲۷،۱۳۷،۷۳۵،۰۰۰

محسن یگانه

اسم سالن	تعداد سانس	درآمد (تومان)
هتل اسپیناس تهران	۱۴	۱۶،۸۸۸،۰۹۵،۰۰۰

بهنام بانی

شهر	تعداد سانس	درآمد (تومان)
تهران، اصفهان، اراک، ارومه، چالوس، رامسر، کیش، بندر عباس، زاهدان، لنگرود، گرگان، ساری، تبریز، ساوه و قزوین	۴۸	۳۵،۹۱۵،۰۴۰،۰۰۰

امید حاجیلی

شهر	تعداد سانس	درآمد (تومان)
تهران، لاهیجان و کیش	۱۸	۹،۱۹۲،۳۱۵،۰۰۰

آرون افشار

شهر	تعداد سانس	درآمد (تومان)
تهران، کیش، بندرعباس، قشم، اصفهان، زنجان، انزلی، آمل، کرمان، لنگرود و کلاله	۲۰	۱۱،۷۶۶،۵۷۰،۰۰۰

بابک جهانبخش

شهر	تعداد سانس	درآمد (تومان)
تهران، بندرعباس، قشم، رشت، محمودآباد، کرج، شهرکرد و آمل	۲۰	۹،۱۶۶،۸۸۵،۰۰۰

حامیم

شهر	تعداد سانس	درآمد (تومان)
تهران، بندرعباس، محمودآباد، کیش، رشت، تبریز، اصفهان و رامسر	۴۵	۳۶،۵۳۸،۶۱۰،۰۰۰

آرمین زارعی (2afm)

شهر	تعداد سانس	درآمد (تومان)
تهران، کیش، رامسر، بندرعباس، سمنان، تبریز، محمودآباد، کرمان و سمنان	۵۳	۳۲،۴۶۸،۱۳۵،۰۰۰

معین زندی

شهر	تعداد سانس	درآمد (تومان)
قشم، کیش، تهران، رشت، چالوس، انزلی، یوشهر، ارومیه، اراک، آمل، محمودآباد، عباس‌آباد، کرج، لرستان، اردبیل، همدان، بانه، سنندج، رامسر، شهریار و بندرعباس	۷۲	۲۳،۹۳۲،۲۶۵،۰۰۰

علیرضا طلیسچی

شهر	تعداد سانس	درآمد (تومان)
تهران، چابهار، بندرعباس، قشم، کیش، رامسر، محمودآباد، متل قو، گنبدکاووس، گرگان، اسلام‌شهر، تبریز، اصفهان، کرج، رشت، اراک، زاهدان، زنجان، انزلی، بجنورد، آمل، کرمان، لنگرود و کلاله	۸۵	۲۷،۲۵۴،۰۵۵،۰۰۰

ایهام

شهر	تعداد سانس	درآمد (تومان)
تهران، اصفهان، بندرعباس، کرج و رشت	۱۶	۱۰،۲۴۴،۴۱۵،۰۰۰

۵۹۱ میلیارد و ۵۲۰ میلیون تومان

۷۸۰ کنسرت در ۱۰۰ روز

نگاهی به برگزاری کنسرت‌ها در جهان

کارخانه پولسازی خوانندگان بدون مرز

هومن جعفری
خبرنگار

آن‌طور که از ظواهر امر پیداست، در همه‌جای دنیا، کنسرت کارخانه پولسازی و همچنین منبع عظیم تولید هیجان و انرژی و موج شادی در جامعه است. کنسرت موسیقی، جایی است که صدها یا هزاران نفر دورهم جمع می‌شوند تا برای ساعاتی فارغ از زندگی عادی به هنر و موسیقی و حال خوب و قرار گرفتن کنار عزیزان خود مشغول باشند. کسی برای بد شدن حالش به کنسرت نمی‌رود. کسی هم با دشمنش در کنسرت قرار نمی‌گذارد. کنسرت موسیقی برای عوض شدن حال و هواست. حتی کنسرت‌های موسیقی کلاسیک که محل حضور فرهیختگان و اهالی فرهنگ و ادب هستند و موسیقی مجلسی و طرب‌انگیزی را به مخاطب خود هدیه نمی‌دهند نیز سبب بهتر شدن حال و روز مخاطبان می‌شوند. برویم و سری بزنیم به دنیایی که در ایران کمتر تجربه‌اش کردیم. برگزاری کنسرت‌های استاندارد!

III

به چه چیزی باید بگوییم کنسرت؟

کنسرت تعریف ساده‌ای دارد. «برگزاری موسیقی زنده مقابل چشمان مخاطبان.» طبیعتا این تعریف ساده با اضافه شدن عناصری، تکمیل می‌شود. مثلا پول! آیا کنسرت حتما باید پولی باشد؟ پاسخ منفی است. گاهی اوقات کنسرت‌ها خیریه یا رایگان است و در حضور هزاران تماشاگر برگزار می‌شود. رایگان بودن این کنسرت‌ها دلایل متفاوتی دارد که جایش اینجا نیست ولی می‌تواند به جشن‌ها و سالگردها مربوط شود. گاهی اوقات هم انجمن‌های هنری برای سالگردهای خود کنسرت‌های رایگان برگزار می‌کنند که با حمایت شهرداری‌ها و شوراهای شهر اجرا می‌شود. بعضا پیش می‌آید که در مراسم خیریه و برای جمع‌آوری بودجه برای امور بشردوستانه، گروه‌ها کنسرت‌های رایگان می‌گذارند به شرط اینکه مخاطبان حتما مبلغی کمک کنند. گاهی وقت‌ها نیز بلیت‌فروشی و اسپانسر در کار است اما تمام عواید کنسرت خرج امور خیریه می‌شود.

به‌هرحال پول و مساله چگونگی ورود مخاطب تنها بخشی از یک کنسرت است. مساله بعدی نحوه بلیت‌فروشی است. بسیاری از کنسرت‌ها در دنیا، بلیت‌فروشی را از طریق سایت رسمی خود خوانده انجام می‌دهند. در بعضی موارد نیز بلیت‌فروشی مشترک است و نهاد برگزارکننده و خواننده مشترکا بلیت‌فروشی می‌کنند. این مورد معمولا وقتی رخ می‌دهد که خواننده بخواهد خارج از کشور یا حتی قاره خود اجرا داشته باشد.

فرض کنیم یک خواننده بین‌المللی بسیار مطرح از آمریکا یا انگلیس بخواهد کنسرتی در دبی یا ریودوژانیرو یا استانبول برگزار کند. احتمال اینکه بتواند چندصد هزار بلیت را به هیجان خود بفروشد که برای تماشای کنسرت او ۱۲ ساعت پرواز کنند، خیلی زیاد نیست. اما او می‌تواند بخشی از فروش را از طریق سایت خود انجام دهد و فروش بخش اعظم بلیت‌ها را به برگزارکننده کنسرت در مقصد واگذار کند. نکته دیگر تعداد جمعیت است. کنسرت می‌تواند در یک شهر کوچک و در یک سالن اجتماعات کوچک برگزار شود و باز هم چند هزار مخاطب داشته باشد.

کنسرت به روایت آمار

یک سرچ کوچک اینترنتی می‌تواند نتایج خیره‌کننده‌ای را در اختیار ما قرار دهد. برتعدادترین کنسرت تاریخ به راد استوارت خواننده نامدار انگلیسی تعلق دارد که در تعطیلات سال نوی میلادی در سال ۱۹۹۴، یک کنسرت سه‌نیم میلیون نفری در برزیل برگزار کرد. بله رقم را درست شنیدید! سه‌ونیم میلیون نفر و صد البته کنسرتی رایگان بود. این کنسرت در ریودوژانیرو برگزار شد و کسی پولی برای بلیت پرداخت نکرد.

بیشترین بلیت فروخته‌شده برای یک کنسرت در آمریکا، هم برای کنسرت گروه موسیقی «گریتفول دید» است که من تا امروز اسمشان را هم نشنیده بودم. آنها در سوم سپتامبر ۱۹۷۷ در نیوجرسی کنسرتی برگزار کردند که صدوهفت هزارونوزده بلیت فروخته بود. نکته جالب در مورد این گروه اینکه آنها در طول دوران ۳۰ سال حیات حرفه‌ای خود رقم خیره‌کننده ۲۳۰۰ کنسرت را به ثبت رساند که اعجاب‌آور است. هیچ گروه یا خواننده‌ای به اندازه آنها کنسرت برگزار نکرده! بزرگ‌ترین کنسرت در تاریخ انگلیس، یک کنسرت ۶۰۰ هزار نفره در جزیره وایت است که طبق تصدیق کتاب گینس، بین ۶۰۰ تا ۷۰۰ هزار مخاطب داشت و تعداد دقیقش ثبت نشد. این جشنواره موسیقی پرطرفدار سه روز طول کشید و تعداد مخاطبانش حتی از جشنواره تاریخی وودستاک آمریکا نیز بیشتر بود.

حالا که صحبت رکورد و گروه‌های موسیقی است، شاید بد نباشد به این هم اشاره کنیم که رکورد سریع‌ترین سولدآوت با فروش تمام و کمال بلیت‌ها در تاریخ دنیای کنسرت‌ها به یک مورد عجیب برمی‌گردد. کنسرت تجدید دیدار گروه کمدی «مانتی پاتن» در ۲۰۱۴، در مدتی کمتر از ۴۵ ثانیه سولدآوت شد! بیست هزار بلیت از سوی هواداران این گروه موسیقی معروف در ۴۳٫۵ ثانیه فروخته شد تا رکورد جهانی سریع‌ترین فروش تمام و کمال به آنها تعلق پیدا کند.

شاید با این آمار، بیشتر متوجه شوید که وقتی از کنسرت صحبت می‌کنیم منظورمان چیست. طبیعتا کنسرتی با این اندازه و حجم کمتر برگزار می‌شود. اجرایی در ورزشگاه آزادی برگزار شده اما بیشتر در حواشی مسابقات فوتبال بوده نه به‌صورت یک کنسرت مستقل.

دسته‌بندی موضوعی کنسرت‌ها

اما کنسرت‌ها بیشتر بر مبنای نوع موسیقی تعریف می‌شوند. از این منظر، کنسرت‌ها به انواع موسیقی کلاسیک، جاز، پاپ، راک، راپ و همچنین فستیوال‌های موسیقی تقسیم می‌شوند. موسیقی الکترونیک هم طبیعتا یکی از پرطرفدارترین موسیقی‌ها و کنسرت‌هاست. کنسرت‌های موسیقی الکترونیک بیشتر توسط دی‌جی‌ها یا گروه‌های موسیقی مدرن اجرا می‌شوند و انرژی بالایی دارند. فستیوال‌های موسیقی را هم باید در نظر گرفت. در کنسرت‌ها عمدتا یک گروه اجرا دارند اما در فستیوال‌ها، تعدد خوانندگان و گروه‌های موسیقی باعث می‌شود تا روز خوبی برای مخاطبان رقم بخورد. آنها در طول یک یا چند روز شاهد اجرای انبوهی از ستارگان موسیقی در یک فستیوال خواهند بود.

کنسرت‌ها، گاهی فضا محور هستند یعنی بر مبنای فضایی دسته‌بندی می‌شوند که در آن برگزار می‌شوند. مثلا کنسرت‌هایی را در نظر بگیرید که در تالار یا ورزشگاه‌ها یا در فضای باز اجرا می‌شوند. هرچه تعداد حاضران بیشتر باشد، کنسرت به سمت فضای باز می‌رود. کنسرت فضای باز کنسرت آسانی نیست. هماهنگی فراوان می‌خواهد. ده‌ها هزار نفر در یک مکان دور هم جمع می‌شوند. ورود و خروج آنها، پارکینگ، سرویس‌های بهداشتی، بوفه‌های فروش خوراکی به این حجم از جمعیت و همچنین رفت‌وبرگشت و ترافیک را باید در نظر گرفت. خدمات پزشکی هم می‌تواند نیاز باشد. برگزاری یک کنسرت باز، حتی اگر بدون پرداخت هزینه بلیت باشد و باز هم برای کسی که در آن حاضر می‌شود هزینه دارد.

یکی از انواع کنسرت‌ها که باید حتما به آن اشاره کرد، بحث کنسرت‌هایی است که در حاشیه مسابقات ورزشی رقم می‌خورد. در جام جهانی یا جام ملت‌های قاره‌ای، صدها هزار توریست از کشورهای مختلف به کشور میزبان می‌روند و در شهرهای مختلف مستقر می‌شوند تا بازی تیم خود را تماشا کنند. در سال‌های اخیر، برای درآمدزایی و همچنین برای نظم دادن به جمعیت و پرهیز از پرسه زدن آنها در طول روز مسابقه در شهر، کنسرت‌هایی در فن‌زون‌های هواداری برگزار می‌شود. یعنی برای جمع کردن آنها، یک کنسرت موسیقی الکترونیک یا حضور یک دی‌جی در یک منطقه باز برگزار می‌شود که چندین ساعت طول می‌کشد و هزاران نفر در آن شرکت می‌کنند. هدف از این کنسرت بیشتر تخلیه انرژی حاضران است تا از برخوردهای احتمالی طرفداران در سطح شهر جلوگیری شود، ضمن اینکه سرگرم کردن این حجم از توریست نیز ارزش‌های اقتصادی بالایی دارد. ۳۰ هزار نفر در منطقه‌ای جمع می‌شوند و به خوراکی، نوشیدنی، جای پارک و تاکسی نیاز دارند. شاید تی‌شرت یا سی‌دی موسیقی یا سوغاتی بخرند. در عمده موارد بلیت این کنسرت‌ها رایگان یا بسیار ناچیز است.

تورهای موسیقی

نکته دیگری که در قواره‌های موسیقی امروز ایران به شوخی شبیه است، تور موسیقی است. شاید خوانندگان پرطرفدار در ایران بتوانند تورکنسرت برگزار کنند و مثلا در شهرهایی مثل تهران، شیراز، اصفهان، اهواز، آبادان و... چند هزار بلیت هم بفروشند اما حقیقت این است که اقتصاد تورکنسرت باید بسیار بزرگ‌تر از اینها باشد.

گران‌ترین تورکنسرت‌های دنیا

تور بزرگ التون جان با نام «بدرود جاده آجر زرد» از سال ۲۰۱۸ تا امسال برگزار شده. در طول این ۵ سال التون جان در ۳۳۳ نمایش عمومی بسیار بزرگ، با قیمت متوسط ۱۵۵ دلار، حدود پنج میلیون و ۲۰۰هزار مخاطب داشته که رقم کلان ۸۸۷ میلیون دلار سود را برای او به ارمغان آورده. او تقریبا از هر بیست کنسرت عمومی و بزرگش رقمی نزدیک به سه میلیون دلار سود کسب کرده و میانگین حضور مخاطبان در کنسرت او تقریبا بیست هزار نفر بوده.

بعد از التون جان، دادشیران دیگر خواننده انگلیسی دومین تور بزرگ پرفروش را مال خودش کرده. کنسرت توربولاس ادشیران در سال‌های ۲۰۱۷ تا ۲۰۱۹ یک موفقیت جهانی بود. او با قیمت بلیت متوسط ۸۸ دلار، در هر کنسرت حدود ۳۴ هزار مخاطب داشت و به فروش خیره‌کننده ۷۷۶ میلیون دلار دست پیدا کرد. میزان مخاطبان شیران در این کنسرت‌ها حدود هشت میلیون و ۷۰۰ هزار نفر برآورد شده است. در رتبه سوم کنسرت‌های بزرگ دنیا، گروه ایرلندی بونو قرار دارد که به‌خاطر فعالیت‌های بشردوستانه‌اش شهرت جهانی دارد. کنسرت ۳۶۰ درجه بونو در سال‌های ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۱ برگزار شد و او در ۱۱۰ کنسرت، برای هفت میلیون و ۳۰۰ هزار مخاطب آواز خواند. با متوسط قیمت ۱۰۱ دلار و با میانگین ۶۶ هزار نفر برای هر نمایش، او به رقم فروش ۷۳۶ میلیون دلار دست پیدا کرد.

در رده چهارم گروه نام‌آشنای گانزن رزز (تفنگ‌ها و گل‌های سرخ) قرار دارند که در تور معروف «نه در این چرخه عمر» حدفاصل سال‌های ۲۰۱۶ تا ۲۰۱۹، ۱۵۸ نمایش عمومی برگزار کردند. آنها در طول این سه سال، برای پنج میلیون و ۲۰۰هزار نفر اجرا داشتند که با قیمت متوسط بلیت ۱۰۸ دلار و با میانگین ۳۴ هزار نفر در هر اجرا، یک ثروت ۵۸۸ میلیون دلاری به دست آوردند. در رده پنجم کنسرت تورهای جهانی نیز گروه فوق مشهور رولینگ استونز قرار دارد که در کنسرت معروف «فریاد بلندتر» حدفاصل سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۰۷، ۱۲۷ اجرای عمومی را به مخاطبان خود ارائه دادند. با متوسط بلیت ۱۱۹ دلار و با حضور نزدیک به چهار میلیون و ششصدهزار مخاطب، آنها یک فروش ۵۵۸ میلیون دلاری را تجربه کردند.

حالا خوانندگان ما می‌توانند به برگزاری چند کنسرت در طول سال و فروش مثلا ۱۰ هزار بلیت افتخار کنند.

فقط سرچ کردن آمار گروه فوق محبوب کره‌ای بی‌تی‌اس، خودش یک پرونده مجزا و مفصل دیگر می‌طلبد. آنها از ۲۰۱۳ تا امروز، پنج تور کنسرت برگزار کرده‌اند که سه تای آن بین‌المللی است. شش برنامه سنگین و پربازدید ملاقات با مخاطبان و طرفداران، چهار کنسرت مشترک، هشت حضور در «شو کیس» یا رویدادهای زنده مشترک بین بخش موسیقی و صنعت و سرانجام ۴۱ کنسرت تا به امروز توسط آنها صورت گرفته است. شو کیس‌ها حضور گروه‌های برطرفدار در همایش‌های و گردهمایی‌های صنعتی یا تبلیغاتی است. مثلا حضور چهره‌ها در افتتاحیه نمایشگاه بین‌المللی تجارت در سئول! این شو کیس‌ها حتی می‌توانند حضور در همایش‌های موسیقی باشند.

پرهیز از ورود به حواشی کنسرت‌ها

حواشی مربوط به کنسرت‌های بزرگ موسیقی آنقدر زیادند که نمی‌شود به آنها در این فضا پرداخت. فقط بدانید که خوانندگان معروف با لباس‌ها یا نحوه ورود به استیج یا دکور و لباس و گریمی که دارند می‌کوشند تا توجه رسانه‌ها و مخاطبان را به خود جلب کنند. آنها از هزینه کردن ترسی ندارند و گاهی در طول یک کنسرت چندین بار دکورهای سنگین خود را عوض می‌کنند که هزینه و انرژی زیادی می‌برد اما ارزشش را دارد. شاید دوباره و در پرونده دیگر به این موضوع ورود کنیم.